

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΝΑΤΟΝ
1934

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ *

Ἰπὸ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΜΕΡΤΖΟΥ

Τὰ «Ἡπειρωτικά Χρονικά» ἐν τοῖς τόμοις Ζ' καὶ Η'. τῶν ἐτῶν 1932-33 ἐδημοσίευσαν πολυτίμους συλλογὰς καὶ μελέτας ἐπὶ τῶν τοπωνυμικῶν πολλῶν Ἡπειρωτικῶν Κοινοτήτων, τῶν ἔλλογ. κ. κ. Χρ. Σούλη, Γυμνασιάρχου ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ καὶ ἀκαμάτου ἐρευνητοῦ παντὸς ἀφορῶντος τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου, Κωνστ. Στεργιοπούλου, καθηγητοῦ ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ, καὶ Ἀθ. Παπαχαρίση, Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Πωγωνιανῇ Γυμνασίου. Καὶ οἱ τρεῖς, παρ' ὄλην τὴν φιλότιμον προσπάθειαν, εὐρέθησαν ἐν ἀπολύτῳ ἀδυναμίᾳ νὰ ἐρμηνεύσουν τὰς διαφόρους γενικὰς τοπωνυμίας καὶ ὁμοφώνως ἀποφαίνονται ὅτι ἡ τοιαύτη ἐρμηνεία ἀπαιτεῖ εἰδικούς γνώστας τῶν βαλκανικῶν γλωσσῶν.

Πόρρω ἀπέχω τοῦ νὰ εἶμαι βαλκανολόγος, ἀλλ' ἡ ζωηρά μου ἐπιθυμία νὰ προσφέρω ἔστω καὶ ἓνα πετραδάκι εἰς τὸ λαμπρὸν οἰκοδόμημα τῶν «Ἡπ. Χρονικῶν», ἓνα ἀπὸ τὰ πάμπολλα, ὅσα ἀνήγειρεν ἡ εὐρεῖα διάνοια καὶ ἡ θερμουργὸς καὶ πολυσχιδῆς δραΐσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κου Σπυρίδωνος, τὸν ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω ἀπὸ ἐνὸς τετάρτου αἰῶνος, μὲ ὤθησεν εἰς τὴν ἐνταῦθα πλουσίαν Μαρκιανὴν Βιβλιοθήκην, ὅπου ἀνεῦρον λεξικά παλαιὰ καὶ γραμματικὰς καὶ ἄλλα γλωσσολογικὰ συγγράμματα, ὡς καὶ νέα τοιαῦτα, ἀπασῶν τῶν Βαλκανικῶν γλωσσῶν. Ὁμολογῶ ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εὐρέθην πρὸ

---

*) Ἡ διεύθυνσις τῶν «Ἡπειρ. Χρονικῶν», μολονότι γνωρίζει πόσον ἀσταθῆς καὶ ὀλισθηρὸν εἶναι τὸ ἔδαφος τῶν τοπωνυμικῶν ἐτυμολογιῶν καὶ πόσον ἐσφάλησαν καὶ σφάλονται ἐν αὐτῷ καὶ εἰδικοὶ ἀκόμη ἐπιστήμονες, δημοσιεύει εὐχαρίστως τὴν ἀξιόλογον ταύτην μελέτην καλοῦ τῶν «Ἡπειρ. Χρονικῶν» φίλου ὡς φιλότιμον καὶ ἐπιμελῆ συμβολὴν εἰς τὴν ἐρευναν τῶν ἡπειρ. τοπωνυμίων, ἐλπίζει δ' ὅτι αὕτη θέλει δώσει ἀφορμὴν καὶ εἰς τοὺς εἰδικούς νὰ ἐκφράσουν τὴν περὶ αὐτῆς ἔγκυρον γνώμην των.

ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν. Τὰ περισσότερα τοπωνύμια καὶ ἰδίᾳ τὰ πολυσύμφωνα σλαυϊκῆς προελεύσεως, ἔχουν τόσον παραμορφωθῆ ἀπὸ τὴν φωνητικὴν τοῦ Ἑπειρωτικοῦ λαοῦ, ὥστε νὰ καταντοῦν ἀγνώριστα. Καὶ ἰδοὺ ἐν πρόχειρον παράδειγμα. Τὴν σερβικὴν λέξιν *dvor* = αὐλή τοῦ σπιτιοῦ, ἢ φωνητικὴ τοῦ λαοῦ μας (ἀντικαταστήσασα τὸ τραχὺ *d* μὲ τὸ φωνῆεν *o* καὶ προσθέσασα τὴν συνήθη ἑλλ. κατάληξιν «ος») τὴν προφέρει «ὄβορός» ἢ «οὐβορός». Καὶ μοῦ ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην καὶ ἄλλο προσφατώτερον παράδειγμα παραμορφώσεως ξενικοῦ ὀνόματος: Εἰς τὴν Ζίτσαν ὑφίσταται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰταλοῦ Ἰατροῦ Guiducci καὶ ὁ λαὸς τὸν ὀνομάζει «Βοϊδίτσην». Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἤμπορῶ νὰ εἶπω ὅτι διὰ τὰ περισσότερα τοπωνύμια ἐγένετο εἰδικὴ μελέτη καὶ οὕτω διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν 300 περίπου ξενικῶν τοπωνυμικῶν ἐδέησε νὰ καταρτίσω ἐν μικρὸν λεξιλόγιον ἐκ 3000 περίπου λέξεων, περιλαμβάνον ἀπάσας τὰς συνωνύμους, ὁμοήχους, παρεμφερεῖς, εἰς τὰς διαφόρους βαλκανικὰς γλώσσας. Καὶ ἤδη μετὰ πολύμηνον ἐργασίαν εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ παρουσιάσω ἀπὸ τῶν στηλῶν τῶν «Ἑπειρωτικῶν Χρονικῶν» τὴν παροῦσαν μελέτην, τὴν ὁποίαν, μὴ θεωρῶν καθόλου τελείαν καὶ ἀναμάρτητον, ὀνομάζω «Συμβολὴν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν Ἑπειρωτ. τοπωνυμιῶν» καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ ἐρμηνευόμενα τοπωνυμικὰ θὰ χρησιμεύσουν ὡς βάσις διὰ τὴν ἐρμηνείαν καὶ μεταγενεστέρων συλλογῶν τοπωνυμιῶν Ἑπειρωτικῶν Κοινοτήτων, διότι, ὡς παρειήρησα, ἐν πολλαῖς ἐπαναλαμβάνονται σχεδὸν τὰ ἴδια τοπωνύμια. Ἐν τέλει ἔξαιτοῦμαι τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν μου.

Τοπωνυμικὸν Χουλιαράδων

(Ἑπ. Χρ. Ζ' 1932 Σλ. 217-245 ὑπὸ Χ ρ. Σ ο ὑ λ η)

- Ἄμπροβίτσα** Ἐκ τῆς Σλ.* *abroviste* ἐκ τοῦ *abron* = ἀκτὴ, κουφοξυλιά. Ἡ κατάληξις *iste* σημαίνει τὸν τόπον ὅπου φύονται τὰ δένδρα αὐτά.
- Ἄνωνέλος** ἢ Ἄννέλος Ἐχει σχέσιν μὲ τὴν Ρουμ. *puiele* = ἡ βέργα, τὸ ῥαβδί ἢ μὲ τὴν ἐπίσης Ρουμ. *annual* = ἐτήσιος.

*) Αἱ προελεύσεις ἐκάστης ξενικῆς λέξεως σημειοῦνται εἴτε ἐν παρενθέσει, εἴτε χωρὶς, ὡς ἑξῆς ἐν συντομίᾳ: Σλαυϊκὴ = Σλ., Βουλγαρικὴ (Βουλγ.), Ρουμανικὴ = Ρουμ. Μολδαβικὴ = Μολδ., Τουρκικὴ = Τουρκ., Ἀλβανικὴ = (Ἀλβ.), Ἰταλικὴ = Ἰταλ. ἢ Ἰτ., Ἰλλυρικὴ = Ἰλλ., Δακικὴ = Δακ., Τρανσυλβανικὴ = Τρανσ., Λατινικὴ (Λατ.), Γαλλικὴ = Γαλλ. Εἰς τὰς Σλ. τὸ ὑπόστιγμα ἢ ἐπίστιγμα εἰς τὸ *s*, εἰς τὸ *c*, εἰς τὸ *z* (*s* *š* *ç* *č*) δίδει τὴν παχεῖαν προφορὰν: *σιά*, *ζιά*, *σιῖ* (Γαλλ. *chi*) καὶ *tseha*. Εἰς τὴν Ρουμ. τὸ ὑπόστιγμα τοῦ *t* = *tca* ἢ *tca*, καὶ τὸ ὑπόστιγμα ἢ ἐπίστιγμα εἰς τὸ *s* δίδει τὴν παχεῖαν προφορὰν ὡς εἰς τὴν Σλ.

- Βέτσες** ἢ ἐκ τῆς Ἑλλ. Vjeste=ἔδαφος πρὸς φθινοπωρινὴν καλλιέργειαν ἢ μὲ τὴν Ρουμ. vețted=ἀπεξηραμένος, μαραμένος.
- Βιρὸς** εἶναι ἢ παλαιὰ (Σλ.) λέξις Vir, vira=πηγή, ἐκροή, δίνη, ἀνάβρα καὶ Virast=μέρος γεμάτο ἀπὸ ἀνάβρες.
- Βλασάνη** Ἔχει σχέσιν μὲ τὴν (Σλ.) vlazan=ὕγρος.
- Βορτάπες** Εἶνε ἀρχαῖαι (παν.) λέξεις Virtop, vartop=φάραγξ, χαράδρα, ἀντρίον, καταφύγιον. Vartpa (παλαιο-Σλαβική) καὶ σημαίνει σπήλαιον καὶ Virtoara=ἀπορρώξ. Ὑπάρχει καὶ ἕτερα συνώνυμος (Σλ.) vrt, vrtas=κῆπος.
- Βουρτέλικα.** Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν Vulturica (Ρουμ.)=μυοσωτὶς, χόρτον τοῦ βουνοῦ (λατ.) Hieracium pilosella, ἢ μὲ τὰ vrteljak (Σλ.)=κηπάριον καὶ Vrtaljka (Σλ.)=βέμβυξ (ἔντομον).
- Γκέρκου** Χεῖμαρρος. Ἀντίστοιχοι λέξεις εἶνε: goriga (Σλ.)=τόπος ὅπου φύονται πολλὰ μανιτάρια (μήκυτες), goriga Σλ.)=μαρίδα (ἰχθύς) c'origa (Σλ. πρόφ. Κιέρικα)=παιδάκι καὶ ἢ (Ρουμ) ghirca=σίτος χειμερινὸς καὶ aī gher (Ἑλλ.)=μυωζὸς καὶ gheriz (Ἑλλ.)=ὄχετος ὑπόγειος.
- Γκιρλάπα** Εἶναι σύνθετος (Ρουμ.) λέξις, Girla=ρύαξ, χεῖμαρρος καὶ ara=νερό.
- Γκιρλίκος** Εἶναι ἢ (Μολδ.) λέξις garliciu ἢ girliciu=δίωδος, πέραςμα διὰ τὰ πρόβατα τὰ ὅποια πρόκειται νὰ ἀρμέξουν.
- Γκιρλίτσες** Εἶναι ἢ girlita (Ρουμ. πρόφ. Γκιρλίτσα)=μικρὸς χεῖμαρρος.
- Γκορμπελόι** Εἶναι ἢ λέξις Corbul (Ρουμ.) γενικὴ corbului=ὁ κόραξ, τοῦ κόρακος.
- Γκόρτσο** Ἡ λέξις Γκορτσιᾶ=ἀγριοαχλαδιὰ εἶναι ἢ Ἑλλ. gorigică-a.
- Γκρέμπρο** Εἰς τὴν Ρουμ. ἢ λέξις grebba = κατασκάπτω. Εἰς τὴν Σλ. ἀντίστοιχοι λέξεις εἶνε: greban=βραχώδης, groban, bna=ἐντάφιος, ἐπιτάφιος καὶ grobar=νεκροθάπτης.
- Γκριμποῦνι** Εἶναι αἱ λέξεις greben, grebenit (Σλ.)=βραχώδης, ἀπορρώξ.
- Γκρινίσιο** Ἔχει σχέσιν μὲ τὰς (Σλ.) λέξεις grič=πέτρα καὶ crnjača (πρόφ. κρινιάτσια)=παληόγωμα.

- Γκρουῖνιος** Ἐπίστοιχος λέξις grugno (Ἰταλ.) πρόφ. Γκρούνιο= ῥύγχος.
- Γουμενέλοι** Μᾶλλον ἔχει σχέσιν μετὰ τὴν λέξιν gomellë (Ἄλβ.)=σπήλαιον.
- Γούρα** Ἡ Ρουμ. λέξις gura=στόμιον, ἄνοιγμα, χάσμα, κοιλότης καὶ ἡ Ἄλβ. gurgë-a=πηγὴ μετὰ ἄφθονο νερό.
- Ἑρεκα** Εἶναι ἡ Ἰταλ. λέξις erica=θάμνος ἢ ἐρείκη. Ἀντίστοιχοι εἰς τὴν Ρουμ. εἶναι ἡ Hericica.
- Ζγκὸς** Εἶναι ἡ Σλ. zgon=ὑψωμα χώματος χωρίζον τοὺς ἀγροὺς.
- Ζιγρίντα** Σχετίζεται ἢ μετὰ τὸ Siglina (Σλ.)=βοτάνη ἢ Ἰσατις ἢ μετὰ τὸ Ρουμ. zirna=φυτὸν ὃ στρύχνος.
- Κοδέλλα** Εἶναι ἡ Ρουμ. λέξις codeala=στροφὴ, καμπή, ἐλιγμός.
- Κονπάτανα** Εἰς τὴν Ρουμ. conpact καὶ Λατ. conpactus=πυκνὸς συμπαγής.
- Κούλιατζούρλα** Εἶναι σύνθετος λέξις. Cula (Ρ.)=πύργος καὶ turla (Ρ.)=ἐπίσης πύργος, κωδονοστάσιον. Ἡ λέξις cula εἶναι ἐπίσης Σλ. καὶ Ἄλβ. Kûla=οἰκία ὀχυρωμένη. Εἰς τὴν Ρουμ. ὑπάρχει καὶ ἄλλη λέξις tirla ἢ tarla=περιοχὴ εἰς ἣν φυλάττουν τὰ πρόβατα (μανδρὶ) καὶ ἄλλη tarla=ἀγρὸς καλλιεργημένος. Καὶ sûrla (Ρουμ.)=ῥύγχος καὶ zurla (Σλ.) μωρός, εὐήθης (ἦτοι ὁ πύργος τοῦ τρελλοῦ).
- Κουκουρέντζος** Εἶναι ἡ Σλ. kukurus=ἀραβόσιτος καὶ kukuruzina=ἀστάχι ξεσπυρισμένο (κυννῶς τοιόκαλο).
- Κουρτοπλιάντζο** Ἡ λέξις εἶναι σύνθετος ἢ ἀπὸ τὰς Ρουμ. Curte=οἰκία, παλάτι καὶ plangë=κλαίω, ἢ ἀπὸ τὰς Ἄλβ. Kurthë=δόκανος, παγίς καὶ plaznha=ἀνάμιξις πολλῶν πραγμάτων ἐπὶ τὸ αὐτό.
- Κούλιατστάγια** Σύνθετος καὶ αὐτὴ ἡ λέξις. Ἀπὸ τὴν Βαλκανικὴν Kula=πύργος καὶ stajë (Ἄλβ.)=συμμορία, κόμμα, στάσις, ἢ ἀπὸ τὴν Βαλκ. Kula καὶ τὴν Ρουμ. stagiū=προσωρινὴ διαμονή, ἢ ἀπὸ τὰς Kojan (Σλ. κύριον ὄνομα) καὶ stalla=σταῦλος, ἀχοῦρι.
- Κουκούτες** Σχετίζεται ἢ μετὰ τὴν cucuta (Ρουμ.)=κώνιον ἢ μετὰ τὴν Kokotic (Σλ.)=φυτὸν κυανόχρουν, λευκὸν ἢ ροδόχρουν, ἢ Kokotac (Σλ.)=μελίλωτον (χόρτον).
- Κωλοσβάρες** Ἡ λέξις svarna (Μολδ.)=βωλοκόπος.

- Λάρνες** Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν *larez* (Ἄλβ.)=ἀγράμπελος, ἢ τὴν *lajno* (Σλ.)=κόπρος βοῶν.
- Λεσιὰ** Εἶναι ἢ *lisce* (Σλ.)=ψάθα ἀπὸ κλάδους.
- Λουγγὰς** Ἐπίστοιχος λέξις εἰς τὴν Ἄλβ. εἶναι ἢ *logga*=δρυμός, ἀκανθών.
- Μαγγάνη** Εἰς τὴν Ρουμ. εὕρηται ἀντίστοιχοι λέξεις: *magan*=ἐθελουσίως, ἐκουσίως, *mangaia*=θωπεύω, παρηγορῶ καὶ *Magar* (Ρουμ.) *magare* (Σλ.)=ὄνος.
- Μαγγιδόνι** Σχετίζεται μὲ τὴν Σλ. *maginja*=κούμαρον.
- Μουτσάρα** Εἶναι Σλ. *μοσα* (πρόφ. μοτσιὰ)=τόπος ἐλώδης καὶ *μοσαρ*=ὕγρασία λόγω βροχῆς.
- Μουσίλες** Εἶναι ἢ λ. *μοσιλα* (Σλ.)=τόπος ὑγρός.
- Μπαταβάλω** Ἴσως ἡ λέξις νὰ προῆλθεν ἀπὸ τὴν *Badava* (Ρουμ.)=δωρεάν, ἀσυδότης. Τὸν φλύαρον εἰς τὰ Γραμμενοχώρια ὀνομάζουν «σούτουτος», κατ' ἐμὲ ἐκ τοῦ «ἀσύδοτος», ὃ λέγων δηλ. «χίλια λόγια στὸν παρᾶ». Ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις «σούτοτος» ἔχει σχέσιν μὲ τὴν *suddito* (Ἴτ.)=ὑπήκοος.
- Μπέκρα** Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν *becriu* (Ρουμ.)=μεθύστακας. *Becker* (Ρουμ.)=ἀνύπανδρος (δηλ. τὸ ἰδικόν μας μπεκιάρης), *Peکار* (Σλ.)=ψωμᾶς, φούρναρης καὶ *Bekér* (Βενετική διάλεκτος)=χασάπης.
- Μπιστουῖρα** Συναφεῖς λέξεις εἶνε: *Bistjerna* (Σλ.)=λάκκος, *Bezstjen* (Σλ.)=μέρος χωρὶς βράχους, *Bistrovid* (Σλ.)=ὄξεϊα ὄρασις (λυγγός) καὶ *Pestschera* (ἀνάγνωθι *πεστιζέρα*) τὴν ὁποίαν ἀνεῦρον εἰς ἓνα παλαιοβουλγαρικὸν λεξικὸν καὶ σημαίνει «σπήλαιον», «ἀντρον».
- Μπισονιάλα** Σχετίζεται μὲ τὴν *bejenar* (Ρουμ.)=ἐκεῖνος ποὺ ἐν ᾧρα ἐπιδρομῆς ἐγκαταλείπει τὴν κατοικίαν του καὶ φεύγει εἰς τὰ βουνά.
- Μπουρντένλα** Ἐχει κατ' ἐμὲ μᾶλλον σχέσιν μὲ τὴν *borenje* (Ἴλλ.)=μάχη, συμπλοκή. Καὶ εἶναι τοῦτο στοιχεῖον σπουδαῖον διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου.
- Ντριάνεβα** Εἶναι σύνθετος λέξις ἀπὸ τὰ Σλ. *drien*=κρανιὰ καὶ *njina*=ἀγρός, κάμπος, ἦτοι «κάμπος ἀπὸ κρανιᾶς» καὶ *Drenovina*=ξύλο ἀπὸ κρανιά.
- Ὀροῦδα** Ἐχει σχέσιν ἢ μὲ τὴν *oshita* (Σλ.)=πρόχωμα, προπύργιον ἢ μὲ τὰς Ρουμ. *urzica*=τσουκνίδα καὶ *ursita*=τύχη, λαχνός ἢ τὴν *uscita* (Ἴτ.)=ἔξοδος.

Πάδη	Εἶναι ἡ Σλ. Pad=ἔδαφος κατιόν, ἢ μικρὰ κατωφέρεια. Εἰς τὴν Ρουμ. ὑπάρχει ἡ λ. Padure=δάσος, ἄλσος.
Παλιοντεμέρου	Ἡ δευτέρα λ. εἶναι ἡ Τουρ. Demir=σίδηρος.
Παλιόρογγο	Ἔχουν σχέσιν ἢ μὲ τὴν Ἑλλ. rogō=τὰ μεταξὺ πεύκων
Ρόγγι	καὶ ἐλάτων διαστήματα ἀρκετὰ μεγάλα, ἢ μὲ τὴν Λατ. rognus=πυρὰ καὶ τὴν ταυτόσημον Ἰταλ.=rogo=πυρὰ (ὅπου ποτὲ ἔκαίοντο οἱ αἰρετικοί).
Πάστες	Ἡ λ. εἶναι Ρουμ.: paste ἐκ τοῦ ῥήματος pasce=βόσκω. Ἐπομένως πάστες=βοσκότοπος.
Πλόσκιννα	Εἶναι ἡ Ρουμ. Ploscoana=θημωνιά χόρτου.
Ρεβένια	Σχετίζεται ἢ μὲ τὰς Σλ. ravan, ravnina=ὄμαλή ἔκτασις, πεδῖον, ἢ μὲ τὴν Ρουμ. reveni=ἐπιστρέφω. Ravan (Τουρ.)=ἐκεῖνος ποὺ τρέχει ἢ ἐκεῖνο ποῦ ῥέει.
Σιάδι	Τόσον εἰς τὴν Σλ. ὅσον καὶ τὴν Ρουμ. ἢ λ. sad=φυτεία, ἀμπελοφυτεία. Sadi καὶ Sadiți=φυτεύω.
Σαλίτι	Σχετίζεται μὲ τὴν Ἰτ. salita=ἀνήφορος.
Σάταινα	Συναφῆς Ρουμ. λ. ἢ sadina=ἔδαφος παρθένον, οὐδέποτε καλλιεργηθέν.
Σιροῦνος	Σχετίζεται μὲ τὰς Σλ. sirnjaja=εἶδος μήκυτος. Srna=αἴγαγρος καὶ Surnaja=νύμφη (ἦτοι σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς γυναικὸς ἢ κονιάδα, ὡς λέγεται εἰς ἄλλα μέρη).
Σάρα	Εἰς τὴν Σλ. γλῶσσαν sara=πολύχρωμος, παρδαλή. Εἰς τὴν Ρουμ. sara=ἀλατίζω. Εἰς τὴν Μολδ. sara=ἔσπερας, βράδυ. Εἰς τὴν Ἑλλ. shar=φλοιὸς δένδρων.
Σκούρτου	Τόσον εἰς τὴν Ἑλλ. shkurte ὅσον καὶ εἰς τὴν Ρουμ. scurt=βραχύσωμος, κοντός.
Σκρίκες	Σχετίζεται μὲ τὰς Σλ. škrga=πέρδικκα καὶ Stricka=ἔκομμα, ῥήγμα.
Σουδες	Εἶναι ἡ Σλ. suda=δοχεῖον, ἀποδοχεῖον.
Σπιάρα	Εἶναι ἡ Ἰταλ. spiare=ἐποπτεύω, κατασκοπεύω, ἀνερευνῶ.
Στάλος	Εἶναι ἡ Ἰταλ. stalla=τὸ μέρος ὅπου φυλάσσονται τὰ ζῷα.
Στέρες	Εἶναι ἡ Ἑλλ. shtei=ἰγδίον, πέτρα μὲ ῥωγμὴν.
Στρίτσα	Ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Σλ. striznja=κούρεμμα, κουρεμάδι. Ὑπάρχει καὶ ἡ λ. striza (Σλ.)=ταινία ἢ κομμάτι ὑφάσματος, καὶ ἡ Ρουμ. strins=στενόν, κλειστόν.
Στρούγγα	Εἶναι ἡ Μολδ. strunga=τὸ μέρος ὅπου ἀρμέγουν τὰ πρόβατα.
Τσίρη	Εἶναι ἡ Σλ. žir=καρπὸς δένδρων πρὸς τροφήν τῶν ζώων.

- Τζοῦμα** Ἡ λέξις αὕτη ὑπὸ τὴν σημασίαν «γῆλοφος» δὲν ἀνευρέθη εἰς καμμίαν Βαλκανικὴν γλῶσσαν. Ἡ λέξις ciuma, Σερβ. Ρουμ. Βουλγ.=πανώλης (κοινῶς πανοῦκλα). Stei-uma (Βουλγ.)=ξηρὰ φύλλα. Zima (Βουλγ.)=ὁ χειμῶν. Zouma (Βουλγ.)=ὁ ὄφισ, ἡ πάχνη.
- Τραγάνα** Εἶναι ἡ Μολδ. tragana=σβαρνίζομαι.
- Τσιφτρέλος** Εἰς τὴν Τουρκ. ἢ λ. tchift=ζευγάρι (ἐξ οὗ καὶ «τσιφτές»). Εἰς τὴν Βουλγ. tchifté ὀνομάζουσι τὸ ἐπίγραμμα τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τῶν ὑπαξιωματικῶν $\wedge$. Πρέπει ὅθεν νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἡ τοποθεσία αὕτη ἔχη τοιοῦτο σχῆμα ἢ οἱ ὑπερκείμενοι βράχοι.
- Τοῦφες** Ἡ λέξις tufa, tufë εὔρηται εἰς τὴν Ρουμ. καὶ Ἀλβ. καὶ σημαίνει «θάμνος».
- Τσουβάνια** Προῆλθεν ἀπὸ τὴν Σλ. Žrnany=μυλόπειρα.
- Τσόπλενα** Εἶναι ἡ Σλ. Zobnija=οἱ κόκκοι ποῦ ῥίπτουσι πλησίον τῶν παγίδων ὡς δέλεαρ. Zoblena ἐπίσης Σλ.=δαμφίζω, τρώγω μὲ τὸ ῥάμφος.
- Τσουγγάνι** Εἶναι ἡ Σλ. žokany (πρόφ. τσιοκάνι)=ἀστάχυ ξεσπυρισμένον. Καὶ ἡ Μολδ. ciocan =σφυρὶ καὶ ἀστάχυ ὁμοίως.
- Τσουτσουρέλλος** Ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Ρουμ. ciuciulette=εἶδος μήκυτος (Γαλλ. morille).
- Τούμπα** Ἡ ἐκ τῆς Ρωσικῆς tumba=ἀκρωτήριο ἢ ἐκ τῆς Ἀλβ. tumba=ὄστοῦν ἢ καλάμι ποῦ χρησιμεύει διὰ τὸ ξεσπύρισμα τοῦ ἀραβοσίτου.
- Φονιάλες** Σχετίζεται μὲ τὴν Ρουμ. funiele=ἡ τριχιά. Ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλα χωρία τοποθεσία «στὶς τριχῆς» ἢ «στὴν τριχιά». Ἄλλην συναφῆ λέξιν δὲν ἀνεῦρον εἰς τὰς ἄλλας Βαλκανικὰς.
- Φορνέλλος** Εἶναι ἡ Ἰταλ. fornello=καμίνι. Εἰς τὴν Ρουμ. ὀνομάζεται furuna. Φαίνεται ὅτι εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἔφκιαναν καμίνια διὰ κάρβουνα ἢ γιὰ ἀσβέστι.
- Χάβος** Εἶναι ἡ Ἰταλ. cano=κοίλωμα, χάσμα.

Συμβολή εις τὴν ἐρμηνείαν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Στεργιοπούλου
δημοσιευθείσης μελέτης Ἑπειρωτικῶν τοπωνυμιῶν
(«Ἑπειρ. Χρονικά» ἔτος 8ον 1933. Σελ. 99—140).

Ἄετορράχη (Κατσανοχωρίων).

- Ἀμόρια** Προῆλθεν ἀπὸ τὴν Ρουμ. amurea=ἀτρακτυλὶς (γαῖδου-
ράγκαθον).
- Βορτόπια** Ἐρχαία Δακτικὴ λέξις: Virtop ἢ Vartop=φάραγξ, χα-
ράδρα, ἀντρον.
- Μίσιαλα** Ἄπὸ τὴν Σλ. mješula=μίγμα σιτηρῶν (κοινῶς σμιγὸ)
ἢ ἀπὸ τὴν Ρουμ. miscula=σόρβουλα, ἢ misel (Ρουμ.)
=φτωχός, ζητιάνος, διακονιάτης.
- Μουτσιάνα** Συναφὴς ἢ Σλ. mucjan (πρόφ. mucian)=ἀλευρώδης
ἀλευρωμένος.
- Μπάλος** Ἔχει σχέσιν ἢ μὲ τὴν Ρουμ. balos=σιελώδης, σιαλιά-
ρης, ἢ μὲ τὴν Σλ. balozina=κόπρος τῶν ζώων.
- Μπιντούρες** Σχετίζεται ἢ μὲ τὰς Σλ. Bent=αὐλάκι μύλου καὶ Ben-
duska=ἀγριοσαφράνι, ἢ μὲ τὴν Ρουμ. Bente=σίδηρα,
ἀλυσσίδες.
- Πολιάνα** Εἶναι Σλ. Poljana=μικρὰ ὄμαλὴ τοποθεσία.

Βρυσούλα (Πρεβέζης)

(Σελ. 101).

- Βούτσι** Εἶναι ἢ Σλ. Busje=θάμνοι.
- Γκράμπελα** Εἶναι ἢ Σλ. grabalje=δασύλλιον ἀπὸ σφενδάμια (Ζυ-
γία) (grabar=σφενδάμνη). Ὑπάρχει καὶ ἄλλη Σλ. λέξις
grablje=ξυστοί, κηπουρικοὶ κτένες (ἀγρειφνα).
- Ζερέλι** Εἰς τὴν Σλ. Zrielo=διάβασις στενὴ μεταξὺ βουνῶν καὶ
Ziljer=ὁ ἐκμισθωτὴς ἐνὸς ἀγροῦ (τσιφτοῆς Τουρκ.).
- Κροῦκα** Εἰς τὴν Σλ. Kruga, Kruga=1) σφαιρικός, κυκλοτερὴς
(ἴσως τὸ σχῆμα τοῦ λόφου νὰ εἶναι σφαιρικόν) ἢ καὶ
2) λόφος ἀπλῶς.
- Μουτσιάρα** Αἱ Σλ. mozar=ὕγρασία συνεπεία βροχῆς καὶ moza
(πρόφ. mocija)=τόπος ὑγρός, ἐλώδης.
- Ντούσκο** Εἶναι Ἐλβ. Dushk=χαμόκλαδα, δρυὲς χνοώδης.
- Τσιούμα** Εἰς τὰς Βαλκανικὰς γλώσσας ἢ λ. αὕτη ἔχει διαφόρους
σημασίας, ὅχι ὅμως καὶ τὴν «λόφου» ἢ «λοφίσκου». Ciu-
ma (Βουλγ. Σερβ. Ρουμ.)=πανώλης. Steiuma (Βουλγ.)=
ξηρὰ φύλλα, Zima (Βουλγ.)=ὁ χειμὼν καὶ Zouma
(Βουλγ.)=ὁ ὄφις, ἢ πάχνη.

- Χράμπα** Εἰς τὴν Σλ. *hram* καὶ *kramb*=δίχαλη, δίκελλα, σκαπάνη [τὴν λέξιν Δίχαλη τὴν εὐρίσκομεν εἰς τὰ «Ἑπειρ. Χρον.» ἰδίου ἔτους Σελ. 113=τοπ. βραχ. δμοιάζουσα πρὸς φοῦρκαν (δίχαλην)].
- Βαρκὰ** Μὴ ἀνευρὼν τὴν λ. ταύτην εἰς τὰς Βαλκανικὰς γλώσσας, φρονῶ ὅτι ἔχει σχέσιν μᾶλλον μὲ τὴν *varco* (Ἰταλ.)=πόρος, δίοδος.
- Γλίφκι** Πιθανὸν νὰ ἔχη σχέσιν μὲ τὴν Σλ. *glina*=μήκυσ (μα-νιτάρι).
- Καβόζδα** Εἶναι ἡ Σλ. *gvozda*, a=1) καρφί, 2) παλαιὸν καὶ πυκνὸν δάσος καὶ *gvozden* (Σλ.)=μεταλλεῖον σιδήρου.
- Κοῦκλος** Εἰς τὴν Μολδ. ἡ λ. *coclaur*=λοφίσκος γυμνὸς δένδρων καὶ εἰς τὴν Ρουμ. ἡ λ. *culcus*=φωλεά, κρησφύγετον, καταφύγιον.
- Κουρί** Εἶναι ὄντως ἡ Τουρκ. λ. *qourou* ἢ *qouroulak*=λιβάδι ἢ δάσος ἀπαντημένο.
- Κουρπίνια** Εἶναι ἡ Ἄλβ. *Kurpeni*-a=κληματίς, βρυωνία.
- Μπάλκος** Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν λ. *Balek*=γελοῖο ὑποκείμενο, ἢ τὰς Ρουμ. *Balhas*=ἔλος καὶ *Balcaz*=κοντόχονδρος.
- Ντιοῦσκος** Εἰς τὴν Σλ. *dušica*=θυμάρι (χόρτον) καὶ εἰς τὴν Ἄλβ. *Dushk*=δρυς χνοώδης (Λατ. *quercus lanuginosa*).
- Ὅρσούδα** Ἡ Σλ. *oshita*=ἔπαλξις, ἔρυμα, στήριγμα. Εἰς τὴν Ρουμ. *urzica*=τσουκνίδα, φυομένη ἴσως ἐκεῖ. Ὡς δὲ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ἔλλ. κ. Γ. Ἀναγνωστόπουλος (Τόμ. Α΄. «Ἑπειρ. Χρον.») ἐν Ἑπειρῷ εὕρηται πολλαὶ φυτῶν-μοι τοπωνυμῖαι.
- Ράδουστα** Εἶναι ἀληθῶς περίεργον διατί εἰς τὸν ξηροπόταμον αὐτὸν ἐδόθη ἡ ὀνομασία Ράδουστα. Εἰς τὴν Σλ. *Radustan*=ἰλαρός, φαιδρός, εὐθυμος.
- Ρόγγια** Ἴδε ἀνωτέρω τὴν λέξιν Παληόρογγο, ῥόγγι.
- Ρουβένια** Εἰς τὴν Ἄλβ. *ruva*, *ruvani*=βότρυς σταφυλῆς. Εἰς τὴν Σλ. *gavan*, *gavnina*, ὁμαλὴ τοποθεσία. Εἰς τὴν Τουρκ. *govan*=ἐκεῖνος ποῦ τρέχει, καὶ εἰς τὴν Ρουμ. *reveni*=ἐπιστρέφω, ἐπανακάμπω.
- Ρουκλέσιος** Ἡ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Ἄλβ. *Rrukulline*=ἀπόκρημος τόπος, ἢ εἶναι λέξις ὀνοματοποιημένη ἀπὸ τὸ «ῥοῦκ-ῥοῦκ» τῶν πετρῶν ὅταν κατεβάξει, ὅπως περίπου καὶ τὸ Γαλλ. *roucouler*.

- Τζήλια** Ἐάν τὸ γραφόμενον ὅτι κάποιος τοῦρκος Τζήλια ἔκαμε τὸ πηγᾶδι αὐτὸ εἶναι ὑπόθεσις ἄνευ βάσεως, τότε ἀναζητητέα ἢ ἐτυμολογία τῆς λέξεως εἰς τὰς Σλ. zila=ῥίζα zilj=ῥῆγμα, σχίσμα καὶ zilje=ῥιζοβολήματα, κούτσουρα.
- Χάβος** Ἐὰπὸ τὴν Ἰταλ. cano=κοίλωμα, χάσμα, ἢ ἀπὸ τὸ ἑλλ. «χάος», ὡς παρατηρεῖ ὁ κ. Στεργιόπουλος.

Κορυτιανη (Κατσανοχωρίων)

(Σελ. 104-6).

- Βάκουστη** Ὁ χεῖμαρρος οὗτος θὰ εἶναι πολὺ μικρῶν διαστάσεων. Διαφορετικὰ δὲν ἐξηγεῖται πῶς τοῦ ἐδόθη τὸ ὄνομα Vaguzast (Σλ.)=νάνος. Εὑρεται καὶ εἰς τὴν Ρουμ. παρεμφερῆς λέξις vacuta (ἀνάγνωθι vacoutza)=μικρὴ ἀγελάδα. Ἴσως νὰ παρέσυρέ ποτε καμμιά γελαδίτσα.
- Βύλλιες** Εἶναι ἢ Ἄλβ. Biglë (διάλεκτος τῶν Τόσκηδων)=αὐχὴν, στενὸν ὄρους.
- Γκαγκρούκια** Σχετίζεται μὲ τὰς Ρουμ. λέξεις gangur=κόσσυφος καὶ gurgare=κελαῖδῶ, τερετίζω.
- Γκούζουρα** ἀπὸ τὰς Ρουμ. guziu=ἀσπάλαξ ἢ guziul=τυφλοπόντικο.
- Γλήνες** Εἶναι ἢ Σλ. glina=ἄργιλλος.
- Γοῦβες** Εἶναι ἢ Ἄλβ. guver=σπήλαιον, χάσμα καὶ gunë (Ἄλβ.)=στόμιον, ἀνοιγμα.
- Μπιστένι** Εἶναι ἢ Σλ. Bezdan=ἀβυσσαλέος, ἀπύθμενος.
- Μοῦρζο** Εἶναι ἢ Ἄλβ. murriz=λευκάκανθα.
- Μπραντόγια** Ἐὰπὸ τὴν Ρουμ. Brad=ἐλάτη, πεύκη ἢ ἀπὸ τὴν Ἄλβ. Bredh=ἐλάτη καὶ σημαίνει «δάσος ἀπὸ πεῦκα ἢ ἔλατα».
- Ντρεγούτια** Εἰς τὴν Σλ. drugud=δι' ἄλλης ὁδοῦ, drugotan (Σλ.)=δευτερεύουσα. Εἰς τὴν Τουρκ. doroug=κορυφή. Εἰς τὴν Ἄλβ. derk-u-t=χοιρίδιον, γουρουνάκι καὶ Drek-it=ὁ διάβολος (εἰς τὴν χυδαίαν) καὶ εἰς τὴν Ρουμ. treca-toare=στενόν.
- Πάδες** Σλ. pad=μικρὰ κατωφέρεια.

Κουκοῦλι (Ζαγορίου)

(Σελ. 106-9).

- Ἄμπαλίκες** Εἰς τὴν Σλ. abalija=ἐφίππιον, ἐπίστρωμα ἵππων (κασσᾶς). Baloga (Σλ.) καὶ Baliga (Ρουμ.)=κόπρος τῶν ζώων.

Βύκος	Εἰς τὴν Ἄλβ. <i>vig, viga</i> =φορεῖον ἀπὸ λιγαριὰ διὰ νὰ κάμη κανεὶς ἓνα γεφύρι ἐπὶ ἑνὸς χειμάρρου.
Δραγατσούρα	Εἰς τὴν Ἄλβ. (διάλ. Τόσκηδων) <i>dragat</i> =ἀγροφύλαξ. Εἰς τὴν Ρουμ. <i>tragaciū</i> =καλὸς σκοπευτὴς καὶ <i>tragatura</i> (Ρουμ.)=βολή, βλήμα (φιξιά).
Κανάκια	Ἐκ τὸ Ρουμ. <i>canac</i> =βάλανος (βαλανίδι).
Κότρινα	Πιθανῶς ἀπὸ τὸ φυτὸν <i>Kortljan</i> (Σλ.)=βοτάνη ἰαματικὴ.
Κουσιάρια	Εἰς τὴν Σλ. <i>Kozaga</i> =σταῦλος διὰ γίδια καὶ <i>Cosaga</i> (ἀνάγνωθι <i>κοσιάρα</i>)=ἐρείπια παλαιᾶς οἰκίας. Εἰς τὴν Ρουμ. <i>Cosar</i> =(ἀνάγνωθι <i>κοσιάρ</i>)=εἶδος ἀμπαριοῦ καταλλήλου διὰ τὴν ἐναποθήκευσιν καλαμποκιοῦ (κονάκι, ὅπως λένε σὲ μερικὰ τῆς Ἑπείρου μέρη), καὶ <i>Koshare</i> (Ἄλβ.)=εἶδος καλαθιοῦ ἀπὸ λιγαριά.
Λιγκάτσια	Ἐκ τὴν Ἄλβ. <i>ligatë</i> =ἔδαφος ὑγρὸν ἢ <i>logacë</i> (Ἄλβ.)=τάφος, ὄρυγμα.
Μοῦρρες	Ἐκ τὴν Σλ. <i>murja</i> =ἔδαφος ἄγονον.
Μπουγάτσια ἢ Μπουχάτσια	=ἀπὸ τὴν Σλ. <i>buhač</i> =θάμνος ἢ ἐρείκη.
Παρούμια	Ἐκ τὴν Σλ. <i>parub</i> =κορμὸς δένδρου, κούτσουρο.
Πετούρα ἢ Μπιτούρα	ἔγινεν ἤδη λόγος ἀνωτέρω.
Σελιὸ	Ἐκ τὴν Σλ. <i>selo</i> =κώμη, χωριουδάκι.
Σιλιτούρα	Σχετίζεται μὲ τὴν Ρουμ. <i>silitor-are</i> =ἀδιάλειπτος, συνεχῆς ἢ μὲ τὸ <i>silitra</i> =ἄλας καὶ πέτρα (νίτρον, κοινῶς Γκιουβερτζελές).
Σιόποτος	Ἐκ τὴν Σλ. <i>sopot</i> =μικρὰ πτώσις ὕδατος.
Σκόκα	Ἐκ τὴν Ἄλβ. <i>shkoqë</i> =ἔξκομμα, ῥήγμα.
Σκούρτης	Εἰς τὴν Ἄλβ. <i>schkurte</i> καὶ Ρουμ. <i>scurt</i> =βραχύς, κοντός.
Σούσκαρα	Σχετίζεται μὲ τὸ Σλ. <i>suskavac</i> =εἶδος φυτοῦ.
Τσούλια	Πιθανὸν νὰ ἔχη σχέσιν μὲ τὴν Σλ. <i>zulja</i> =γρανίτης καὶ <i>zulia</i> (Ρουμ.) ζηλότυπος, ζηλιάρης.

Κωσιῆτοι (Κατσανοχωρίων)

Εἰς τὴν Ρουμ. costita (κοσιτία)=ἡ κλιτὸς ἑνὸς λόφου.

(Σελὶς 111).

Βαλιγιά	Εἶναι ἡ Ἄλβ. <i>vallja</i> =ἰσχυρὸν ῥεῦμα ὕδατος.
Βιρὸς	<i>Vir, vira</i> (παλαιὰ Σλ.)=πηγή, δίνη, ἐκροή.
Βλάσανη	Συναφῆς ἢ Σλ. <i>vlazan</i> =ὑγρός.
Γκορτσιές	Ἡ Ἄλβ. <i>gorricë</i> =ἀγριαπιδιά.

Γκρέμπουρο	Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν Ρουμ. grebba=κατασκάπτω, ἰσο- πεδώνω, κατεδαφίζω, ἢ μὲ τὴν Σλ. greban=ἀπόκρημνος.
Γκροχότια	Εἶναι ἢ Σλ. grohot=ἔδαφος πετρῶδες.
Γούβα	Εἶναι ἢ Ἄλβ. gunö=κοίλωμα, σιόμιον. Ἐδῶ πιθανῶς ἀντὶ τοῦ Γούρα=Ἄλβ. gurrë=πηγή.
Γούρα	
Γράβος	Εἰς τὴν Ἄλβ. grabe=κοίλωμα σχηματισθὲν ἀπὸ τὸ νερὸ ἢ πλησίον ποταμοῦ ἢ στὸ βουνό, καὶ εἰς τὴν Σλ. gra- bar, bra=δένδρον ἢ ζυγιά (σφενδάμι).
Γρεντζιλιά	Ἄπὸ τὴν Σλ. grešljika=ἀγριοστάφυλον ἢ ἀπὸ τὴν gri- zalina (Σλ.)=κυκλάμιον (ἄνθος ἰόχρουν τοῦ βουνοῦ).
Ζαρκοτόπι	Εἰς τὴν Ἄλβ. zhar=ἀπηνθρακωμένος, zharg (Ἄλβ.)= φλοιὸς δένδρου, καὶ εἰς τὴν Σλ. zarok=τόπος φυλαγμέ- νος διὰ βοσκὴν (ἀπαντημένος).
Κάσες	ἢ ἀπὸ τὸ Ἄλβ. kashë=σχοῖνος, βρύον, ἢ ἀπὸ τὸ Ρουμ. casul=ἀγριομολόχα.
Κοτέλλες	Ἄπὸ τὸ Ρουμ. codeala=καμπή, στροφή, ἔλιγμός.
Κουναβάδια	ἢ ἀπὸ τὸ Ρουμ. conabiu=βαθὺ κόκκινον, ἢ ἀπὸ τὸ Σλ. kun-on-ina=εἶδος δένδρου.
Κουτφάβρα	Νομίζω ὅτι ἡ λέξις εἶναι σύνθετος: cute (Ρουμ.)=ἄκόνι καὶ faur (Ρουμ.)=σιδηρουργός, γύφτος. Ἦτοι ἡ τοπο- θεσία: «στοῦ γύφτου τὸ ἄκόνι».
Λοῦτσα	Εἶναι ἢ Ἄλβ. luccë=τέλμα, βόρβορος, ἢ τὸ Σλ. luxa= τέναγος.
Μουρζιές	Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν Σλ. murrja=ἄγονον ἔδαφος, καὶ μὲ τὴν Ἄλβ. murriz=λευκάκανθα (ἀσπράγκαθο).
Μπετουῦρες	Ἄπὸ τὴν Σλ. Beden=ἔπαλξις, πρόχωμα, προπύργιον, ἢ Bent=αὐλάκι μύλου.
Μπιστοῦρα	Εἶναι ἢ Βουλγ. Pestchéra=σπήλαιον, ἄντρον.
Ντουσκο	Εἶναι ἢ Ἄλβ. dushk=δρῦς χνοώδης, χαμόκλαδα.
Ὀλμος	Εἶναι ἢ Ἰταλ. olmo=πτελέα.
Ὀντᾶς	Σχετίζεται ἢ μὲ τὴν Ρουμ. odaië=στάνη, σταθμός, σταῦ- λος, ἢ μὲ τὴν odos (Ρουμ.)=ψευτοβρώμη. Ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Σλ. ἢ λέξις oddah=ἀναπνοή, odug (Σλ.)= ἐπιμήκης, μακρουλός.
Ὀρσίδα	Ἐγινε λόγος ἀνωτέρω.
Πάδη	Ἡ Σλ. pad=μικρὰ κατωφέρεια, χαμήλωμα.
Παρούσια	Ἄπὸ τὴν Ρουμ. parus=πάσσαλος.

Πολιτσά	Εἰς τὴν Ρουμ. <i>polita</i> =σανίς, πρασιά, πλάξ. Εἰς τὴν Σλ. <i>poljačak</i> =καλαμύνη (ἀγριόδουσομος) καὶ <i>polaza</i> (Σλ.) σύντροφος στὴν ψευτιά, καὶ τέλος <i>poličar</i> (Σλ.)=σπιτιακὸς κλέφτης.
Ρόγγια	Ἴδε ἀνωτέρω τὴν ἐρμηνείαν τῆς τοπωνυμίας ταύτης.
Ροκοτὸ	Ἐκ τὴν Ρουμ. <i>Rocotel</i> =εἶδος χόρτου (Γαλλ. <i>holostée</i>)
Ρούγα	Εἶναι ἡ παλαιὰ Ἰταλ. λ. <i>Ruga</i> =στενὴ ὁδός.
Σάρα	Ἐγένε λόγος ἀνωτέρω.
Σιάδι	Ἐκ τὸ Ρουμ. καὶ Σλ. <i>sad</i> =φυτεία, ἀμπελοφυτεία.
Σηρίκες ἢ Σκοίκες	Ἐκ τὸ Σλ. <i>serga</i> =πέρδικκα.
Σούδα	Ἐκ τὴν Σλ. <i>suda</i> =δοχεῖον, ἀποδοχεῖον.
Σουρνιά	Εἰς τὴν Σλ. <i>srna</i> =αἶγαγρος, καὶ <i>srnjača</i> =εἶδος μύκητος (εἰς τὴν Ἰταλ.= <i>bubbola</i>) καὶ <i>srnjača</i> =ἡ κονιάδα
Στάνη	Εἶναι ἡ Ρουμ. <i>stâna</i> καὶ ἡ Σερβ. <i>stan</i> =τυροποιεῖον.
Στέρες	Εἶναι ἡ Ἀλβ. <i>shtei</i> =ἰγδίον (τὸ γουδί), [ἡ ῥωγμὴ δηλ. ὅπου μένει τὸ νερὸ εἶναι παρεμφερὴς πρὸς τὸ ἰγδίον].
Στροῦγγα	Εἶναι ἡ Μολδ. <i>strunga</i> =ἡ περιοχὴ ὅπου ἀρμέγουν τὰ πρόβατα.
Τοῦρλες	Ἐκ τὸ Ρουμ. <i>turla</i> =πύργος.
Τοῦφες	Ἐκ τὰ Ρουμ. καὶ Ἀλβ. <i>tufa, tufë</i> =θάμνοι.
Τσόκαλα	Εἰς τινὰ χωρία τῆς Ἠπειροῦ ὀνομάζονται τσόκαλα, τὰ ἀστάχια τὰ ξεσπυρισμένα τοῦ καλαμποκιοῦ. Καὶ εἶναι ἡ Σλ. <i>čokany</i> .
Τσούκα Νάλτα	Εἶναι Ρουμ. λέξεις: <i>ciuc</i> =κορυφή καὶ <i>inalt</i> =ὕψηλῃ.
Τσούτσουρος	Πιθανὸν ἀπὸ τὸ Ρουμ. <i>ciuciulette</i> =εἶδος μύκητος (Γαλλ. <i>morille</i>).
Φυάρικα	Ἐκ τὴν Σλ. <i>frialjika</i> =βάτραχος πρασινωπός.
Χάβος	Ἐγένε ἤδη λόγος ἀνωτέρω.
Χριμπόρος	Σχετίζεται ἢ μὲ τὸ Μολδ. <i>hrīb</i> =εἶδος μύκητος ἢ μὲ τὸ Ρουμ. <i>hiriba</i> =εἶδος χόρτου (Γαλλ. <i>pied de bœuf</i>).

Μελισσοουργοί.

Βάβου	Εἶναι ἡ Βουλγ. <i>Baba</i> =ἡ κυραμάνα, ἡ μάμη.
Βίγλα	Εἶναι ἡ Ἀλβ. (διάλεκτος Τόσκηδων) <i>Biglë</i> =αὐχὴν, στενὸν μεταξὺ βουνῶν.
Βοκβότας	Εἰς τὴν Σλ. <i>Vok</i> =Λύκος, <i>voda</i> =νερό, ἤτοι «στὸ νερὸ τοῦ Λύκου». Ὑπάρχει καὶ ἄλλη (Σλ.) <i>Vokva</i> =φυτὸν τὸ ἀρνόγλωσσον.

Βροτόπι	Ἡ ἀρχ. Δακ. <i>virtop</i> , <i>vartop</i> = ἄντρον, καταφύγιον, κρησφύγετον.
Γιαλὸς	Ἀπὸ τὸ Ἄλβ. <i>jalli</i> = τοποθεσία παραποτάμιος ἢ παραθαλασσία. Εἰς τὴν Σλ. <i>Žalos</i> . Ἀλλὰ νομίζω ὅτι μᾶλλον προήλθον ἀπὸ τὴν Ἑλλ. αἰγιαλός.
Γκιγκόρος ἢ λιγκὸρ	Εἰς τὴν Ἄλβ. <i>ligur</i> = ἰσχνός. Εἰς τὴν Ρουμ. <i>gunguri</i> (λέξις ὀνοματοπεποιημένη) = <i>roucouler</i> (Γαλλ.) ἤτοι ἀπὸ τὰς πέτρας ποῦ κατερχόμεναι κάμνουν «γκρούκ, γρούκ ἢ ρούκ, θούκ». Ὑπάρχει καὶ ἕτερα ἄλβ. <i>ngjgour</i> = βραχνός, κερχνώδης.
Γκιονάκης	Ἀπὸ τὴν Ρουμ. <i>ghionaie</i> = δρουκολάπτης (πιτηνόν).
Γρίτσανα	Σχετίζεται μὲ τὴν Ἄλβ. <i>grashinë</i> = λάθυρος.
Δραμπάλα	Εἶναι ἢ ἡ Ρουμ. <i>Trambale</i> = δένδρα εἰς τὴν γραμμὴν, ἢ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἀρχ. Ρουμ. <i>dramba</i> = συμμορία.
Δρουζκάνος	Ἡ Σλ. <i>drukeije</i> = διαφορετικά, εἰς ἄλλο μέρος.
Ζηλέουστη ἢ Σ'τζηλέους	Σχετίζεται μὲ τὰ Σλ. <i>zilje</i> = διζοβόλημα, κούτσουρο, <i>zeljetzje</i> = παληοσίδηρο καὶ <i>ziljer</i> = μισθωτὴς ἀγρῶν.
Ζιζίνα	Ἀπὸ τὴν Ρουμ. <i>sisinei</i> = ἀνεμώνη (φυτόν) ἢ ἀπὸ τὴν (Σλ.) <i>zizula</i> = καρπὸς ζιζύφου.
Κάκος	Ἡ ἀπὸ τὴν Σλ. <i>kakuz</i> = νάνος, ἢ ἀπὸ τὴν Ἄλβ. <i>kajke</i> = δασύλλιον ἢ εἶναι ἢ Ἑλλ. κακός, μὲ τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, ἢ ἀπὸ τὴν Σλ. <i>casog</i> = ῥεβύθι.
Καμζιαράς	Ἀπὸ τὴν Ἄλβ. <i>kambzë</i> = ἡ κλιτὺς ἑνὸς λόφου μέχρι τῆς πεδιάδος.
Καροῦλα	Μᾶλλον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Σλ. <i>gaga</i> = προβατίνα μάδρη «σὰν καπνιά» καὶ <i>garilo</i> = καπνισμένος.
Καυκάς	Ἴσως ἀπὸ τὴν Ἄλβ. <i>kafkë</i> = κρανίον, (ἄρα..Κρανίου τόπος)
Κοδέλλες	Ἀπὸ τὴν Ρουμ. <i>codeala</i> = καμπή, ἔλιγμός.
Κόκλας	Εἰς τὴν Μολδ. <i>coclaur</i> = λόφος γυμνὸς δένδρων.
Κοστελλάτα	Ἡ ἀπὸ τὴν Ἰταλ. <i>costellato</i> = σπαρμένος μὲ ἄσπρα, ἕνα-στρος, ἢ ἀπὸ τὴν Ρουμ. <i>costireata</i> = σταῦλος διὰ χοί-ρους, ἢ ἀπὸ τὴν <i>costaielle</i> (Ρουμ.) = αἱ ὀχυραὶ θέσεις, τὶ φρούρια.
Κουμζιάς	Ἴδε ἀνωτέρω «Καμζιαράς».
Κοφερίτα	Περίεργον καὶ αὐτοῦ τοῦ χειμάρρου τὸ ὄνομα. Ἴσως νὰ ἐπνίγη κάποτε καμμιὰ «πραγματευτήνα», «μεταπωλήτρια».

	Διότι εἰς τὴν Ρουμ. Cofarita=μεταπράτης, μεταπωλητῆς (θηλ. γένους).
Κριάκουρας	Ἐκ τῆν Ἄλβ. grykoθe=μικρὰ κοιλὰς εἰς τὴν κορυφὴν βουνοῦ μὲ λίβάδι. Εἰς τὴν ἀρχ. Ρουμ. grijac=σταυροειδῆς, καὶ gura (Ρουμ.)=χάσμα, ἄρα Κριάκουρας=σταυροειδὲς χάσμα. Ἄλλ' ἀποκλίνω μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πρώτης ἐρμηνείας.
Λαζινιές	Ἐκ τῆν Σλ. lazina=τμήμα ἀγροῦ μὴ ἀροτριωθὲν ἢ καὶ lasina (Σλ.)=εἶδος σταφυλῆς.
Λιγκόρι	Ἐκ τῆν Ἄλβ. ligur=ἰσχνός, ἀδύνατος, ἢ ἀπὸ τὴν Ρουμ. lingura=κοχλιάριον, ἢ τὴν Ἄλβ. lagoro=ὑπόγειον, ὑπόνομος, χαράκωμα, ὀχύρωμα.
Λιποῦσιο	Εἰς τὴν Ρουμ. liposi=ἀκάθατος. Μᾶλλον ἀπὸ τὴν Ἄλβ. lëpushë=1) βήχιον (φυτόν)· 2) φύλλα ἀπὸ ἀστάχου.
Λιτζέτο	Εἰς τὴν Τουρκ. lezzetti=εὐχυμος, νόστιμος, καὶ εἰς τὴν (Σλ.) lizati=ὑποδόσκω (περὶ φλογός) καὶ lizti=πυρκαϊὰ ὑποδόσκουσα.
Λόγγος	Εἶναι ἢ Ἄλβ. logga=δρυμών, δάσος.
Μαντάνια	Ἐχει σχέσιν μὲ τὴν Ρουμ. mandanea=ταινία ἐνὸς ὑφάσματος.
Μοῦρες	Εἶναι ἢ Ρουμ. mura=ἀγριοσυκαμινέα.
Μοῦρζος	Ἴδε ἀνωτέρω «μουρζιές».
Μουτσιλά	Εἶναι ἢ Σλ. λ. močila=ἐλώδης τοποθεσία.
Μπάλτες	Εἶναι ἢ Ρουμ. Baltis=ἔλη (ἐλώδες μέρος).
Μπαλτινέσι	Εἶναι ἢ Ἄλβ. Baltinë=πηλός, βόρβορος.
Μπαρδαμάσης	Συνώνυμοι λέξεις εἰς τὴν Ρουμ. bardas=ξυλουργός, Bardanos (Ρουμ.)=κοιλαρᾶς, Bardavasa (Τρανσ.)=σκιάχτρο, καὶ Bortoasa=ἐγγαστρομένη (λαϊκὴ λέξις εἰς τὴν Ρουμ.).
Μπιθόκωλη	Εἶναι Ἄλβ. σύνθετος λέξις=γυμνός κῶλος (Bithja cull).
Μπιστοῦρα	Εἶναι ἢ Βουλγ. pestchëra=σπήλαιον, ἄντρον.
Μπολομάρος	Εἶναι κατ' ἐμὲ σύνθετος Ρουμ. λέξις (bula Τρανσυλβ.)=γυναῖκα κακῆς διαγωγῆς καὶ mare=μεγάλη.
Μπορλιᾶκος	Εἶναι ἢ Ρουμ. Burlac=ἄγαμος, ἀνύπανδρος.
Μπρέστανη	Εἰς τὴν Σλ. Brsnat=φυλλώδης, κατάσκιος, καὶ εἰς τὴν Ἄλβ. Breshen=χαλάζι πυκνὸν καὶ λεπτὸν (ὁ σούγγραβος, τὸ σουγγράβι).
Μπρούσκα	Εἶναι ἢ Σλ. Brskut=τὸ μέρος ὅπου ἀναβλύζει νερό.

Ντις	Ἔχει σχέσιν ἢ μὲ τὴν Ἄλβ. Dishel=ἀγριοφλυσκοῦνι, ἀγριορίγανη, ἢ μὲ τὴν Τουρκ. Disch=δόντι (δδούς).
Ντόβρος	Εἶναι ἢ Σλ. dobar, bra = καλός· καὶ Dobro = καλῶς· 2) τὸ κτῆμα τὸ ὑποστατικόν. Dubrava (Σλ.)=δάσος.
Ντουσκο	Ἔγινεν ἤδη μνεῖα ἀνωτέρω.
Πάδη	ὁμοίως.
Πέζα	Εἰς τὴν Ρουμ. péza=οἰωνός, σύμβολον.
Ριγκόζιο	Ἀπὸ τὸ ἐλάωδες καλάμι ποῦ φύεται ἐκεῖ, τὸ Rogoz (Σλ.). Καὶ εἰς πολλὰ χωριά τὸ ὀνομάζουν ρογκόζιο καὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὰ βαγένια τοῦ κρασιοῦ.
Σβάρα	Εἶναι ἢ Μολδ. svara=βωλοκόπος. Καὶ εἰς τὴν Ἄλβ. svara=σβαρνίζομαι.
Σιόποτος	Εἶναι ἢ Σλ. sorot=μικρὰ πτώσις ὕδατος.
Σκριπτα	Εἰς τὴν Σλ. skripa=φυτὸν τὸ χοιράδιον· scripac (Σλ.)=ῥῆγμα, σχίσμα, εἶδος μύκητος, καὶ εἰς τὴν Ρουμ. scripete=τὸ ῥοδάνι.
Τζουμέρκας	Ἰπὸ πᾶσαν ἐπιφύλαξιν, τὴν συνώνυμον giuherki τὴν ὁποῖαν ἀνεῦρον εἰς παλαιὸν Βουλγ. λεξικὸν καὶ=κοσκυλμάτια, περικόμματα δερμάτων μὲ τὰ ὁποῖα φκιάνουν τὸ παληοξύγκι (Γαλλ. crétons) καὶ τὸ δίδουν στὰ σκυλιὰ μαζὺ μὲ τὸ ψωμί.
Τσοῦκα	Εἶναι ἢ Ρουμ. ciuc=κορυφή.
Φοῦρος	Εἰς τὴν Ρουμ. fur=κλέπτης καὶ εἰς τὴν Τουρκ. furou =κάτω, χαμηλὰ καὶ fougu (Τουρκ.)=κλάδοι, διακλαδώσεις.

Πηγάρια (Κατανοχωρίων)

(Σελίς 129)

Βότινα	Ἐκ τῆς Σλ. vódena=ὕδατώδης.
Γκούρα	Ἐκ τῆς Ἄλβ. gurrë=πηγή.
Μπριάσκοβον	Ἐκ τῆς Σλ. Briest=πελέα, Breston=ἐκ πελέας καὶ Brestovina=ξύλον ἐκ πελέας.
Μπρίστρα	Ἐκ τῆς Σλ. Briesce=μέρος ὅπου φύονται πελέαι ἢ ἀπὸ τὴν Brst (Σλ.)=κλαδίσκος καὶ Brsnat=πολύκλαδος.

Πλαίσια (Κατανοχωρίων)

Πλαίσια	Ἐκ τῆς Ρουμ. Ples=φαλακρός.
----------------	-----------------------------

Βορίλες	Εἰς τὴν Ρουμ. Borila=νότιος ἄνεμος. Εἰς τὴν Σλ. vrljja=ψάθα ἀπὸ βέργες. Vrlulja=πηγή καὶ εἰς τὴν ἸΑλβ. vrelö=δίνη ὕδατος
Βότνα	Ἡ Βότνα, ὡς ἄνω, ἦτοι ἡ Σλ. vodena=ὕδατώδης.
Γκοβόζδας	Ἀπὸ τὴν Σλ. gvozda=παλαιὸ καὶ πυκνὸ δάσος, ἢ gvozden=μεταλλεῖον σιδήρου.
Γριντζιλιά	Ἀπὸ τὴν ἸΑλβ. grizhel=κίσσα, ἢ ἀπὸ τὴν Σλ. grizalina=κυκλάμινον (ἄνθος τοῦ βουνοῦ).
Γρόπες	Ἀπὸ τὴν Ρουμ. καὶ ἸΑλβ. grope=κοιλότης, χάσμα.
Ζαμόρια	Τοποθεσία κειμένη ὀπισθεν λιμνάζοντος τόπου, ἐκ τῆς (Σλ.) zamořje=μέρος κείμενον ὀπισθεν τῆς θαλάσσης (τὸ πολὺ νερὸ ἐν Ἠπειρῷ τὸ λένε συχνά: νερὸ θάλασσα), ὅπως τὰ ζαγάρια=ὀπισθεν τοῦ βουνοῦ ἢ κυριολεκτικώτερον ὀπισθεν τοῦ εἰς τὸ βουνὸν δάσους, διότι goga=δάσος ὄρεινόν.
Ζαρκόρραχη	Ἀπὸ τὰς ἸΑλβ. zhar=ἀπηνθρακωμένος, zharǵ=φλοιὸς δένδρου, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Σλ. zarok=τόπος ἀπαντημένος διὰ βοσκήν.
Λαγκάδες	Ἀπὸ τὴν ἸΑλβ. Pogacë=τάφος, ὄρυγμα, ἢ ligatë (ἸΑλβ.)=ἔδαφος ἐλώδες, διαπεποτισμένον.
Μπάρτζος	Ἐκ τῆς ἀρχαίας Θρακικῆς Bardzu=ξανθός.
Μπιζτένης	Ἀπὸ τὴν Σλ. Bezdan=πολὺ βαθύς, ἀβυσσαλέος.
Σαδῖς	Sad, Sadi (Ρουμ.) καὶ Saditi (Σλ.)=τόπος φυτευμένος.
Σαλαώρα	Εἰς τὴν Ρουμ. salahor=ἡμεροκαμματιάρης. Εἰς τὴν Μολδ. salahor=ὁ χωρικός ὄστις, ἀπηλλαγμένος φόρων, ἐπεφορτίζετο μὲ τὴν συντήρησιν ἑνὸς ὄχυροῦ (φρουρίου).
Στέλκια	Ἀπὸ τὴν Σλ. steljka=φυτὸν ὁ θαλλός.
Τσουμάνης	Ἀπὸ τὴν Σλ. suman=δασώδης.

Φορτώσι (Κατσανοχωρίων)

Βαλεγούνι	Λέξις σύνθετος κατ' ἐμὲ ἀπὸ τὸ vale (Ρουμ.)=ῥύαξ καὶ gupoi=φουσκιά, κοπριά.
Βαρβάτια	Τὴν λέξιν Βαρβάτος (Γαλλ. viril, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ εὐνοῦχος) ὁ Sandefeld εἰς τὴν Linguistique Balcanique τὴν θεωρεῖ ὡς Βυζαντινήν.
Βαρτουῶζα	Ἀπὸ τὴν Σλ. Vratizey=φυτὸν τὸ Tordyllum.
Βούζι	Εἰς τὴν Σλ. vučji=ὄμοιον τοῦ λύκου (λυκοσιδὲς) καὶ χόρτον ὁ «θέρμος»

- Γκριζάλες** Φρονῶ ὅτι ἡ προέλευσις τῆς λέξεως Γκριζάλες καὶ Γκριζαλος ἢ Γκριτζαλος, εἶναι ἀπὸ τὴν Ἑσ. grizhei=κίσσα καὶ Γκριτζαλος=φλύαρος. Εἶναι γνωστὴ ἄλλως τε καὶ παροιμιώδης ἢ φλυαρία καὶ τὸ φιλόνικον τῆς κίσσης.
- Καρακόλλι** Ἐκ τῆς Ἑσ. karakoll=φρουρά, φυλακεῖον.
- Κουκουσιάρα ἢ Γκουζιάρα** Περὶ τοῦ τοπωνυμίου Κουσιάρα ἔγινε μναία ἀνωτέρω.
- Κούλια** Ἐκ τῆς Ἑσ. kula καὶ Ρουμ. cula=οἰκία ὠχυρωμένη.
- Κουρούνα** Εἰς τὴν Σλ. Krupa=στεφάνι, καὶ εἰς τὴν Ρουμ. cruna =πηγή.
- Λούτσα** Τὴν ἐρμηνείαν ἴδε ἀνωτέρω.
- Μπουρντάβασια** Ἐκ τῆς Σλ. Brdascø=λοφίσκος ἢ τῆς Τρανσυλβ. Bardavasa=σκιάχιρο (ἐκεῖνα ποὺ τοποθετοῦν εἰς σπαρμένα χωράφια ἢ εἰς κήπους ἵνα μὴ πλησιάζουν τὰ πτηνά), ἢ Bortoasa (Ρουμ. λαϊκὸν)=ἔγγειος, ἢ Brdan (Σλ.) ὄρεινός.
- Ντελίσιο** Ἀπὸ τὴν Ἑσ. delli-ja=ἄρκευθος (δένδρον) ἢ Delisor (Ρουμ.)=λοφίσκος.
- Ρύμες** Ἀπὸ τὴν Ρουμ. rimage=ἀνασκάπτω, ἀνασκαφή, ἢ rima (Ρουμ.) σκουληκι τῆς γῆς.
- Ρυμπαριά** Εἰς τὴν Τουρκ. roubaγou=ἀντίκρυ, ὀπέναντι καὶ roubaη (Περσικὴ)=ἀλώπηξ καὶ εἰς τὴν Ἑσ. ruberia=κλεψιά, κλέψιμο.
- Τζάϊλος** Ἴσως ἐκ τῆς Σλ. zulja=γρανίτης.
- Τσοκοσφύρι** Ἐκ τῆς Ἑσ. rok=σφύρα (κοινὸς τσιόκος) καὶ τῆς Ἑλλην. μὲ ἰδίαν σημασίαν «σφυρί». Εἰς τὴν Σικελίαν ὑπάρχει παρομοία σύνθετος λέξις «lingua glossa» ὀνομασία ἐνὸς χωριοῦ, ἧτοι «γλώσσα,—γλώσσα».
- Φωκοιά** Ἡ ἀπὸ τὸ Ρουμ. fugaciū=φυγὰς ἢ ἀπὸ τὸ foc (Ρουμ.) =φωτιά ἢ τὸ Σλ. fuk, fuka=ἀνεμοστρόβιλος.

Χώσεψη (Ἄρτης).

- Χώσεψη** Εἰς τὴν Μολδ. ὑπάρχει ἡ λέξις hopsi=ἀστειεύομαι.
- Βίγλα** Ἐκ τῆς Ἑσ. Biglë περὶ ἧς ἐγένετο ἤδη λόγος ἀνωτέρω.
- Βινισιέρα** Εἰς τὴν Ρουμ. vinisciø=κλήμα, vinisoara (Ρουμ.)=μικρὰ φλέβα.

Γκουμάζες	Εἰς τὴν Τουρκ. <i>comanjı</i> =θύπαίνω, λερώνω, εἰς τὴν Ἄλβ. <i>gumja</i> =σωρὸς λίθων, τύμβος.
Γκοῦρα	Ἐκ τῆς Ἄλβ. <i>gurrë</i> =πηγή.
Γρέβια	Ἐκ τῆς Ρουμ. <i>grebba</i> =κατασκάπτω, κατεδαφίζω.
Γριντζιλιές	Ἀπὸ τὸ Σλ. <i>grisljika</i> =ἀγριοστάφυλον ἢ <i>grizalina</i> (Σλ.)=κυκλάμινον.
Καρίτσα	Ἴσως ἐκ τοῦ Σλ. <i>gariste</i> =ἐπιφάνεια καμμένης οἰκίας.
Λοῦτσα	Ἐκ τοῦ Σλ. <i>lucha</i> =τέναγος, ἢ τοῦ Ἄλβ. <i>lucë</i> =πηλός, βόρβορος.
Πολιάνα	Ἐκ τοῦ Σλ. <i>Poljana</i> =μικρὰ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια.
Πόρτα ἢ Μπόρτα	Ἐκ τῆς Ρουμ. <i>Borta</i> =ὄπη, ῥωγμή, ἀνοιγμα.
Πορτίτσα	Ὑποκορ. τοῦ <i>Borta</i> .
Ρουπακιὰ	Ἐκ τῆς Σλ. <i>ropožika</i> =κληματίτις ἢ κοινή.
Σιόποτον	Ἐκ τῆς Σλ. <i>sopot</i> =μικρὰ πτώσις ὕδατος.
Σιργίδι	Ἐκ τῆς Σλ. <i>šjercika</i> =ἀγρωσις (κοινῶς ἀγριάδα).
Τσιλοῦμα	Ἴδε εἰς Τοπωνυμικὸν Χουλιαράδων τὴν λέξιν Ἰζοῦμα.
Τσιροτόρος	Ἐκ τοῦ Ρουμ. <i>ciriteiu</i> =θάμνος, δασύλλιον, ἢ τῶν Ρουμ. <i>çir</i> =τρίβολος (χόρτον) καὶ <i>tor</i> =προβατῶν (τὸ μέρος ὅπου φυλάσσονται τὰ πρόβατα), ἢ ἐκ τῆς Ἰταλ. <i>giriointorno</i> =δλόγυρα, κυκλοτερῶς.

Τοπωνυμικὸν Πωγωνίου

(Σελ. 141-150 «Ἑπ. Χρονικά» 1933 ὑπὸ Ἀθ. Παπαχαρασίη).

Βοστίνα	Ἡ κυριολεκτικὴ σημασία τῆς λέξεως ταύτης δὲν εἶναι οὔτε «τόπος βοσκήσιμος» κατὰ Λαμπρίδην Ἰ., οὔτε «μελισσότοπος» ὡς ἀναφέρει ὁ κ. Ἀθ. Π. <i>Vostina</i> (Σλ.)=κηρήθρα χωρὶς μέλι, ἦτοι τὰ τσίπουρα ποὺ μένουν (ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξάγουν ἀκολούθως τὸ κηρί) μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ μέλιτος. Τὸ ἐπίθ. <i>Vosten</i> =κήρινος, ἀπὸ κηρί.
Ἀλήκοβα	Ἐκ τῆς Σλ. <i>Haljikan-a</i> =παρημέλημένος, ἐγκαταλειμμένος.
Ἀντέματα	Ἐκ τῆς Ἄλβ. <i>andëjm</i> =τὰ ἀπ' ἐκεῖ, τὰ ἀπὸ πέρα (χωράφια).
Αὐλές	Ἴσως ἀπὸ τὴν Ἄλβ. <i>avull</i> =ἀτμός.

- Γαζωλακιά Ἐκ τοῦ Σλ. gajo=Γαβριήλ, ἦτοι ἡ Λακκιά τοῦ Γαβριήλ.
 Βέγγου Ἐκ τοῦ Σλ. vagon=δρέπανον, ἢ vanga (Ἰταλ.)=σκαπάνη.
 Γαζιολακιά Ὑπάρχει καὶ ἡ λέξις gaz (Σλ.)=χαμηλὸ νερό. Τὸ διαβατὸν τοῦ ποταμοῦ, ὃ πόρος.
 Γκλαβιτσιὰ Ἐκ τῆς Σλ. glavicati=ἀράδιασμα, εὐθυγραμμία, ἰδίως προκειμένου περὶ στάχων.
 Γκλάδα Ἐκ τῆς Σλ. glada=ποιμενικὴ καλύβη ἢ klada=κορμὸς δένδρου, κούτσουρον.
 Γκουντούλιαρο Ἐκ τῆς Σλ. guduga = στενοπορία, στενὰ μεταξὺ δύο βουνῶν, στενὸ πέρασμα.
 Ζουγκλαράτες Ἡ ἐκ τῆς Σλ. zungara = εἶδος μεγάλης μύγας, ἢ ἐκ τῶν Ρουμ. jonc=βωϊδάκι καὶ arat=καλλιερῶ, ἀροτριῶ.
 Καλῆς Εἰς τὴν Ἀλβ. kalas=περπατῶ μὲ τὰ τέσσαρα. Kalli = (Ἀλβ.) καυλὸς ἀραβοσίτου καὶ Kal,i=ἄλογον (ἵππος).
 Κατούνα Εἰς τὴν Σερβ. katun=στάνη ὅπου ἀρμέγουν τὰ πρόβατα. Εἰς τὴν Βουλγ. katun=κατασκήνωσις, καὶ εἰς τὴν Ἀλβ. katuna=χωριό.
 Κυριάνοβο Εἰς τὴν Σλ. krmjan=κολοβός, ἀτελής, ἀνάπηρος (μήπως τὸ σχῆμα τοῦ ἐν λόγῳ λόφου εἶναι τοιοῦτό τι;) καὶ krmnjak=σταῦλος χοίρων.
 Μαράτο Ἡ ἐκ τῆς Ρουμ. marar=μάραθρον, ἢ ἐκ τῆς Σλ. marati=καταπιέζω.
 Μεσαριά Ἀπὸ τὴν Τουρκ. mézarı=χωράφια σπαρμένα, ἢ mezâr=τύμβος, τάφος. Ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Σλ. mesara=χασάπικο καὶ misar=ξυλογάτα (παγὶς διὰ ποντικούς).
 Μότσιαλη Ἐκ τῆς Σλ. močila=ἐλώδη μέρη, ὑδροχαρῆ.
 Μποζίστο Ὑπάρχουν δύο συνώνυμοι εἰς τὴν Σλ. Busiste=θαμνώδης ἔκτασις καὶ Bojiste=πεδίον μάχης (σπουδαία συμβολὴ διὰ τὴν Ἑπαιρωτικὴν ἱστορίαν).
 Μπόζλου Ἡ ἐκ τῆς Σλ. Busje=θάμνοι, ἢ ἐκ τῆς Boj (Σλ.)=μάχη.
 Μπριγενεβίκο Ἐκ τῆς Σλ. Brijaonica=κούρεμμα, κουρεμμάδι, κουρεψά.
 Νινγκερό Εἰς τὴν Ἀλβ. ngjitur=βραχνός· ἀλλ' εἰς τὴν προκειμένην τοπωνυμίαν μάλλον ἔχει σχέσιν ἢ Ρουμ. ninge=χιόνι (ninge-νερό=ningerò ἦτοι νερό κρῦο σὰν τὸ χιόνι).
 Ὀδης Ἐκ τῆς Ρουμ. odos=ψευτοβρώμη.

Πορὶ	Ἔχει σχέσιν ἢ μὲ τὴν Ρουμ. <i>poriu</i> =πράσσο (τὸ), ἢ μὲ τὰ Σλ. <i>Poręć</i> =φυτὸν τὸ βούγλωσσον, καὶ <i>Bořje</i> =δάσος ἀπὸ ἔλατα.
Ράμιες	Ἐκ τῆς Σλ. <i>raman</i> =τὸ χαμομήλι, ἢ ἐκ τῆς Ἀλβ. <i>game</i> =κλιτύς, ῥάχισ, πλάτη (ὠμοπλάτη).
Σλουμάνου	Ἐκ τοῦ Σλ. <i>suman</i> =δασώδης.
Τάνε	Εἰς τὴν Σλ. <i>tane</i> =τὸ βόλι τοῦ τουφεκιοῦ ἢ ἡ βολὴ τοῦ κανονιοῦ.
Τζιέλετση	Ἐκ τῆς Σλ. <i>željetzje</i> =παληοσιδηρικά.
Τούροβο	Ἐκ τῆς Σλ. <i>tuřovac</i> =φυτὸν ὁ τραγοπώγων, ἢ ἐκ τῆς <i>Turoban</i> (Σλ.)=μελαγχολικός, λυπημένος.
Τσιόκα	Ἡ ἐκ τῆς Σλ. <i>čolka</i> =ἡ κορώνη (κ. κροῦνα), ἢ ἐκ τῆς Ρουμ. <i>cioc</i> =ῥάμφος, ἢ ἐκ τῆς Ἀλβ. <i>čokot</i> =κούτσουρο κλήματος.
Τσιουῦπα	Ἐκ τοῦ Ἀλβ. <i>ciurë</i> =κόρη.

Τοπωνυμῖαι Κακολάκου.

Βαρκὰ	Φρονῶ ὅτι προῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἰταλ. <i>varco</i> =δίοδος πόρος.
Βουζιῆς	Ἐκ τῆς Σλ. <i>Busje</i> =θάμνοι.
Γκαμενίτσες	Ἡ ἐκ τῆς Τρανσυλβ. <i>Camenița</i> =μικρὸς φούρνος, ἢ ἐκ τῆς Σλ. <i>kameniste</i> =πετρώδης τόπος.
Γουρουμανῆ	Μᾶλλον ἐκ τοῦ Τουρκ. <i>Qourou orman</i> =ἀπεξηραμένον δάσος καὶ <i>Qouroumaq</i> =ξηραίνομαι, στεγνώνω.
Γράβο	Εἰς τὴν Ἀλβ. <i>grabë</i> =σπήλαιον, ἄνοιγμα, στόμιον, καὶ εἰς τὴν Σλ. <i>grabar</i> =σφενδάμνη καὶ <i>grabon</i> =ἐκ σφενδάμνης.
Διάλτσα	Ἴσως ἐκ τοῦ Ἀλβ. <i>Djalle</i> =διάβολος καὶ <i>Dialleja</i> =διαβολοδουλειά.
Γκόγκους	Ἐκ τοῦ Ρουμ. <i>gogoasa</i> =κηκίς, κηκίδιον (τῆς δρυὸς) ἢ ἐκ τοῦ <i>gogoase</i> (Ρουμ.)=εἶδος μήκυτος (Γαλλ. <i>vesse de loup</i>).
Κούσιτα	Ἐκ τοῦ Σλ. <i>cušta</i> =πυκνὸς ἢ <i>kosuta</i> =ἔλαφος.
Λιακούρες	Ἐκ τοῦ Ἀλβ. <i>llagore-ja</i> =τάφρος, χαράκωμα, προμαχών.
Μεσιάν	Ἐκ τοῦ Σλ. <i>misina</i> =φυτὸν ὁμοιάζον μὲ ποντικόν.

- Μπουτσιάλες** Μυζαγ (Σλ.)=ὕδατώδης, ὑδροχαρής, καὶ Μοσίλα= ἐλώδη μέρη.
- Μπεστοῦρες** Ἐκ τῆς Βουλγ. pestchéra=σπήλαιον.
- Νταργανᾶ** Ἐκ τοῦ Σλ. tarkanj=φυτὸν ἐρπύλλον, ὄφειοειδές, τὸ ἐχίδνιον.
- Ντερβένια** Ἐκ τῆς Τουρκ. Derbénd=σιενόν, δίοδος μεταξὺ δύο βουνῶν.
- Πάγκα** Ἐκ τῆς Σλ. Bagun=χοῖρος μὲ κατσαρὴ τρίχα.
- Σιάδια** Ἐκ τῶν Σλ. sad, sadi, καὶ Ρουμ. ἐπίσης = φυτεία, ἀμπελοφυτεία.
- Στάλος** Ἐκ τοῦ Ἰταλ. stalla.
- Στιπαντζιη** Ἐκ τοῦ Σλ. bas=γελαδάρης καὶ bacijsa=στάνη, σταῦλος ἀγελάδων.
- Τζιόκοτα** Εἰς τὴν Σλ. žuka=σχοῖνος, θρύον, καὶ εἰς τὴν Ἀλβ. giosa=ῥωγμὴ σχηματισθεῖσα ἐπὶ πέτρας ἐκ πτώσεως ὕδατος καὶ Djogat (Ἰλλ.) = ἄσπρο ἄλογο (λέξις Ἰλλυρική).

Ἐν Βενετίῳ, Δεκέμβριος 1934.